

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
IBT Totaalbeeld 2024 Gemeente Hengelo	3745102	D2024-04-000585	4 juni 2024

Geachte leden van de raad,

Inleiding

De provincie Overijssel geeft samen met de Overijsselse gemeenten inhoud aan interbestuurlijk toezicht op de Overijsselse gemeenten. Interbestuurlijk toezicht is een bestaande wettelijke provinciale taak waarbij de provincie toezicht houdt op de taakuitoefening in medebewind door gemeenten. De provincie en de gemeente(n) hebben die nieuwe manier bereikt door het gezamenlijk aangaan van een overeenkomst. Deze overeenkomst is in 2022 geactualiseerd (zaaknummer 3357287).

Met de overeenkomst geven we gezamenlijk inhoud aan de Wet revitalisering generiek toezicht zoals deze is vastgelegd in de Gemeentewet (zie o.m. de art. 124a e.v. Gemeentewet). Doel van de overeenkomst is, dat zowel de gemeente als de provincie zich inspant om op basis van transparantie, begrip en vertrouwen te komen tot een effectieve en efficiënte wijze van interbestuurlijk toezicht. Eén van de instrumenten hierbij is het jaarlijks vaststellen door GS van een totaalbeeld met afsprakenkader per gemeente. Het totaalbeeld 2024 voor de gemeente Hengelo is recent geactualiseerd vastgesteld door het College van GS. Het College wil u hiervan door middel van deze brief informeren. De GS-brief met bijlage treft u als bijlage aan. Indien gewenst kunnen wij u tijdens een politieke markt mondeling informeren over de achtergrond van deze werkwijze.

Totaalbeeld 2024

Door het College van GS is op 16 april 2024 het totaalbeeld gemeente Hengelo voor 2024 vastgesteld. Dit totaalbeeld is in overleg met de gemeente opgesteld. Het totaalbeeld is over het geheel genomen vergelijkbaar met dat van 2023, zij het dat een domein meer oranje heeft gekregen, waardoor het totaalbeeld op oranje is gekomen.

Voor het domein Financiën in Hengelo was reeds bekend dat de provincie tot het oordeel zou komen dat het beeld zich oranje kleurt. Tijdens de ALV van 24 mei jl. heeft de VNG met instemming van de gemeente Hengelo een resolutie vastgesteld waarin wordt geconstateerd dat gemeenten voor grote opgaven staan met ontoereikende middelen. Taken en middelen zijn bij gemeenten structureel uit balans en er zijn grenzen aan wat de gemeenten met beschikbare capaciteit en middelen kunnen bieden. Het is niet aannemelijk dat het regeerakkoord van de coalitie in de Tweede Kamer daar verandering in brengt.

In dit voorjaar zullen wij al onze bestemmingsplannen, beter gezegd: omgevingsplannen, geactualiseerd hebben. Er waren de laatste jaren lichte verschillen van inzicht als het gaat om de Wabo en de Wro. Deze verschillen lossen op nu de Wro met ingang van 2024 niet langer in werking is (met ingang van 1 januari jl. is de Omgevingswet inwerking getreden en hoeven we niet langer

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

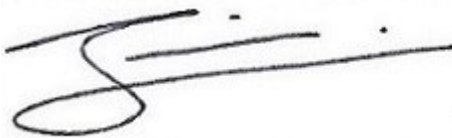
twee wettelijke regimes in acht te nemen). Er zal dit jaar worden gewerkt aan een nieuw IBT-kader voor de Omgevingswet. We verwachten daaraan te kunnen gaan voldoen. De afgelopen periode is er hard gewerkt aan het actueel krijgen en houden van het VTH-beleid. Daarin zijn we geslaagd. Het informatie- en archiefbeheer is op veel punten op orde. Verbeterpunten zijn in beeld en daarvoor is in afstemming met de provincie een meerjarige aanpak overeengekomen. In 2024 worden de nodige stappen richting groen gezet.

Resteert het onderdeel statushouders. De gemeentelijke opgave(s) op het terrein van nieuwkomers (statushouders, Oekraïners, arbeidsmigranten) is divers en m.n. voor wat betreft de statushouders sterk aan fluctuaties onderhevig en wordt bovendien elk half jaar bijgesteld. Bovendien heeft dit afstemming met andere ook belangrijke doelgroepen. Onze inspanningen op het gebied van huisvesting van Oekraïners wordt zeer gewaardeerd, echter we komen mede daardoor te kort in de opvang van statushouders.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris,

de burgemeester,

De heer J. Eshuis

De heer S.W.J.G. Schelberg

Bijlage: Brief GS Overijssel 16 april 2024

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

S157494

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
www.overijssel.nl
overijsselloket@overijssel.nl
KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Aan het college van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Hengelo
Postbus 18
7550 AA HENGELO

Inlichtingen bij

Dhr. P. Oosterhof
Telefoon +31384997206
P.Oosterhof @overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
16-04-2024	D2024-04-000585	2024-009723	1 van 2	2		

Onderwerp: Totaalbeeld interbestuurlijk toezicht 2024

Geacht college,

Hierbij sturen wij u het totaalbeeld interbestuurlijk toezicht (IBT) van uw gemeente, dat wij tijdens onze vergadering van 16 april 2024 hebben vastgesteld. Het totaalbeeld is als bijlage 1 bij deze brief gevoegd.

Context

Provinciaal toezicht is een wettelijke taak. In aansluiting op de veranderende maatschappij, willen wij deze taak samen met de Overijsselse gemeenten zoveel mogelijk vanuit partnerschap oppakken. Dit is ook uitgangspunt van de Overijsselse bestuursovereenkomst IBT.

Het totaalbeeld IBT is opgebouwd uit zes domeinen: Financiën, Omgevingsrecht/Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht), Wro (Wet ruimtelijke ordening), Informatie- & archiefbeheer, Huisvesting statushouders en Erfgoed. Basis voor de toetsing is het IBT kader. Dit kader en de totaalbeelden zijn te vinden op onze website: [Interbestuurlijk toezicht per gemeente - Provincie Overijssel](#).

We hebben achtergrondinformatie als bijlage 2 bij deze brief gevoegd over onze werkwijze en ontwikkelingen op de domeinen. In deze bijlage wordt ook aandacht besteed aan de consequenties van de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet voor het interbestuurlijk toezicht.

Totaalbeeld IBT 2024

De bevindingen op de afzonderlijke domeinen vormen input voor het voorliggende integrale totaalbeeld. De teksten zijn (ambtelijk) besproken. In het kader van de voorbereiding van het totaalbeeld IBT voor 2024 heeft ook afstemming plaatsgevonden met uw gemeentelijke IBT-coördinator.

Voor uw gemeente geldt dat de totaalkleur van uw gemeente dit jaar oranje is. De kleuring op de domeinen en van het totaalbeeld heeft een signaalfunctie, en is niet bedoeld als 'goed' of 'fout'. Wanneer een domein oranje kleurt, dan betekent dat dat de provincie risico's ziet waarop in haar ogen actie nodig is en waarover de provincie, in aansluiting op het kader IBT, in gesprek wil gaan met de gemeente.

Omdat het totaalbeeld van uw gemeente oranje is, zal ook een gesprek tussen de Commissaris van de Koning en de burgemeester plaatsvinden.

Voor een nadere toelichting op de bevindingen per domein verwijzen we naar het bijgevoegde totaalbeeld.

Rol raden

Eén van de uitgangspunten in de bestuursovereenkomst is dat gemeente en provincie de verbinding tussen de horizontale verantwoording en het verticale toezicht zullen versterken door beide processen beter op elkaar te laten aansluiten. Ter uitvoering hiervan hebben wij met elkaar afgesproken dat gemeenten het totaalbeeld deel uit zullen laten maken van de planning- en controlecyclus (P&C-cyclus) en dat de provincie zorg zal dragen voor een toegankelijke en actuele dataviewer op de provinciale website met informatie over de totaalbeelden per gemeente en gedurende de afgelopen jaren, welke veel achtergrondinformatie biedt. Zie hiervoor ook de eerder genoemde link naar het interbestuurlijke toezicht op onze website.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter, A.P. Heidema

secretaris, N. Versteeg

Totaalbeeld Interbestuurlijk Toezicht Hengelo 2024

Totaalbeeld 2024: Oranje					
Financiën	Wabo	Wro	Informatie- en archiefbeheer	Huisvesting statushouders	Erfgoed
Oranje	Groen	Oranje	Oranje	Oranje	Groen

Motivering totaalbeeld

Algemeen

Provinciaal toezicht is een wettelijke taak. In aansluiting op de veranderende maatschappij, wil de provincie deze taak samen met gemeenten zoveel mogelijk vanuit partnerschap oppakken. Dit is uitgangspunt van de herziene Overijsselse bestuursovereenkomst IBT (2022). Samen werken provincie en gemeente aan een goede kwaliteit van het openbaar bestuur, ieder vanuit haar eigen rol, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

Het Overijsselse Interbestuurlijk Toezicht (IBT) heeft betrekking op de domeinen Financiën, Wabo, Wro (Wet ruimtelijke ordening), Informatie- & archiefbeheer, Huisvesting statushouders en Erfgoed. Voor Financiën gaat het om provinciaal toezicht op de begroting, en voor de andere domeinen om provinciaal toezicht op de uitvoering van gemeentelijke medebewindstaken.

Beoordelingskader IBT

Basis voor de beoordeling is het IBT beoordelingskader zoals dat in 2023 is gehanteerd. Kanttekening hierbij is dat in het huidige beoordelingskader nog geen rekening is gehouden met de nieuwe Omgevingswet, omdat deze in 2023 nog niet in werking was getreden. De komende maanden zal de provincie in overleg met gemeenten bezien wat de mogelijke doorwerking van deze wet zal zijn op het IBT beoordelingskader voor 2024.

Totaalbeeld van de gemeente Hengelo: Oranje.

De bevindingen op de afzonderlijke domeinen vormen input voor het voorliggende integrale totaalbeeld. Dit totaalbeeld is het gewogen gemiddelde van de genoemde zes domeinen.

De kleur van het totaalbeeld is dit jaar oranje. In 2022 en 2023 was het beeld groen.

De kleuring heeft een signaalfunctie en is niet bedoeld als 'goed' of 'fout'. Wanneer een domein oranje of rood kleurt, dan betekent dat dat de provincie risico's ziet waarop actie nodig is. Zoals afgesproken in de Bestuursovereenkomst IBT en het bijbehorende IBT-beoordelingskader gaat de provincie daarover in gesprek met de gemeente.

Beelden op de afzonderlijke domeinen

De domeinen Wabo en Erfgoed kleuren groen. Voor deze domeinen geldt dat de gemeente voldoet aan de in het kader gestelde criteria.

De domeinen Financiën, WRO, Informatie- en Archiefbeheer en Huisvesting Statushouders kleuren oranje.

Voor het domein Financiën heeft Hengelo het advies van de VNG gevolgd om 2026 en 2027 realistisch te ramen en eventuele tekorten te laten zien. De begroting 2024 is structureel en reëel sluitend. De meerjarenraming is echter niet sluitend. Er is geen sprake van bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Het bovenstaande heeft erin geresulteerd dat de kleuring in het IBT-beeld voor het domein financiën oranje is.

Op het domein WRO is nog geen sprake van een dekkende actuele omgevingsvisie. Hengelo heeft in 2020 het deel van de omgevingsvisie voor het buitengebied wel vastgesteld. Het deel voor de binnenstad is in oktober 2022 vastgesteld. De derde en laatste fase, de visie voor de rest van het stedelijk gebied, is in januari 2023 van start gegaan. Naar verwachting wordt dit

laatste deel in april 2024 vastgesteld. Tot die tijd kleurt Hengelo op dit domein oranje. Het informatie- en archiefbeheer is op veel punten op orde. Verbeterpunten zijn in beeld en daarvoor is een roadmap opgesteld. Geconstateerde aandachtspunten worden gestructureerd en met veel inzet aangepakt. Omdat niet alles tegelijk kan, is een meerjarige aanpak opgesteld. Tekortkomingen in het naleven van enkele wettelijke voorschriften zorgen nog voor een oranje oordeel, maar de ingezette weg geeft vertrouwen en leidt tot de verwachting dat in 2024 belangrijke stappen naar groen gezet kunnen worden.

De gemeente Hengelo heeft op het domein Huisvesting Statushouders niet voldaan aan de wettelijke taakstelling voor de tweede helft van 2023. Dit maakt dat het kleurbeeld voor 2023 oranje is

Voor de oranje domeinen geldt dat de provincie, zoals hiervoor is aangegeven, het inhoudelijke gesprek wil voeren met de gemeente over de gesignaleerde risico's. Omdat het totaalbeeld van Hengelo oranje is, zal ook een gesprek tussen de Commissaris van de Koning en de burgemeester plaatsvinden.

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
Financiën	<p>Beoordeling Uw begroting 2024 is structureel en reëel sluitend. Dit betekent dat de gemeente Hengelo onder het reguliere (repressieve) toezicht valt en de begroting 2024 zonder onze goedkeuring kan uitvoeren. De meerjarenraming is echter niet sluitend. Daarnaast is er geen sprake van bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Het bovenstaande heeft erin geresulteerd dat de kleuring in het IBT-beeld voor het domein financiën oranje is.</p> <p>Context De IBT-kleur was in 2023 groen. Hengelo heeft het jaar 2022 afgesloten met een voordelig resultaat. Het resultaat over 2023 is nog niet bekend. De gemeente heeft de beschikking over een goede financiële basis wat wij terugzien in een ruim weerstandsvermogen. De gemeente verwacht de komende jaren veel ontwikkelingen die impact kunnen gaan hebben op de financiële positie. Daarbij noemt de gemeente specifiek het in-groeipad van het Integraal Huisvestingsplan onderwijs, de stelpost uitkomst onderzoek jeugdzorg/lagere uitgaven sociaal domein door nieuwe rijksmaatregelen (als gevolg van de hervormingsagenda Jeugdzorg), verhoging tarieven Sociaal Domein, verwachtingen (door het opnemen van de stelpost) BTW-compensatie fonds, wijzigingen in de gemeentefonds uitkering naar aanleiding van de onderzoeks-agenda gemeentefonds en de ontwikkeling van de Rijksinkomsten. Gemeente Hengelo heeft het advies van de VNG gevolgd om 2026 en 2027 realistisch te ramen en eventuele tekorten te laten zien. Gemeente Hengelo vindt dat het Rijk minimaal € 3 miljard in 2026 (en daarna nog meer) aan het gemeentefonds moet toevoegen, zodat gemeenten de taken op een adequaat niveau kunnen (blijven) uitvoeren. Ze vinden het niet acceptabel om bezuinigingen door te voeren en laten daarom bewust een tekort zien in de jaren 2026 en 2027. Ze volgen daarmee het standpunt van de VNG.</p> <p>Toelichting beoordeling Wij hebben geconstateerd dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uw gemeente de financiële consequenties voor nieuw beleid heeft betrokken in de doorvertaling van de begroting 2024 (en verdere jaren); • uw gemeente de eerder vastgestelde taakstelling Transformatieplan Sociaal Domein heeft meegenomen in de begroting 2024 - 2027. Taakstellingen brengen per definitie risico's met zich 	Oranje	<p>Toezichtregime oranje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De geraamde uitgaven en inkomsten zijn structureel en reëel in evenwicht. Uit meerjarenbegroting is nog niet aannemelijk dat dit evenwicht behouden blijft, of, 2. de geraamde structurele uitgaven en inkomsten zijn niet in evenwicht. Uit de meerjarenbegroting is aannemelijk dat dit evenwicht wordt hersteld, en/of, 3. er is sprake van één of meer bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Hierbij kan gedacht worden aan de jaarrekening, het weerstandsvermogen, de grondexploitatie of andere onderwerpen. <p>Intensiteit toezicht: gemiddeld</p> <ul style="list-style-type: none"> • Begroting vergt geen goedkeuring. • Verdiepingsvragen rondom meerjarige financiële problematiek. • Intensivering ambtelijk en bestuurlijk contact (2-5 x per jaar). • Monitoren van herstelmaatregelen/begrotingswijzigingen. • Het zijn van sparring-partner. • Themaonderzoeken. • Onderzoek programma rekening met accountants verslag. • Opvragen nota's deel onderwerpen financiële positie.

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	<p>mee. De manier waarop hieraan invulling wordt gegeven, geeft vertrouwen in de definitieve realisatie van de taakstelling;</p> <ul style="list-style-type: none"> uw gemeente gebruik maakt van de mogelijkheid om voor de jaren 2026 en 2027 aan zowel de baten- als de lastenkant een stelpost "Hervormingsagenda Jeugdhulp" op te nemen, conform de afspraak van het Rijk, de VNG en het IPO; uw gemeente heeft in de begroting 2024 zowel aan de baten- als de lastenkant een bedrag (of stelpost) opgenomen voor "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)", conform de afspraak van het Rijk, de VNG en het IPO. U neemt dit op in het structurele beeld van de gemeente; uw gemeente voldoende weerstandscapaciteit heeft om risico's te kunnen opvangen. 		
Wabo	<p>Beoordeling 2024 Op basis van de uitgevoerde toetsing van IBT op het domein Wabo, de onderlinge samenhang van de documenten en de voortgangsgesprekken, is het kleur beeld voor de gemeente Hengelo, groen. Hengelo heeft in 2023 stappen gezet. Aan een belangrijk verbeterpunt, het vaststellen van actueel VTH-beleid, is voldaan. Dit heeft ertoe geleid dat Hengelo van een oranje kleurbeeld in 2023 naar een groen kleurbeeld in 2024 gaat.</p> <p>Verbeterpunten vorig jaar De gemeente is actief met de verbeterpunten uit het beeld 2023 aan de slag gegaan. Op onderdelen blijft ook in 2024 aandacht nodig.</p> <p>Beleidskader In 2023 heeft Hengelo geactualiseerd VTH-beleid vastgesteld voor de thuishaken. Dit VTH-beleid bevat onder andere een probleemanalyse, strategieën, meerjaren doel- stellingen en een risicoanalyse voor de bouw en RO-taken. In het VTH-beleidsplan is ook de werkwijze opgenomen die Hengelo hanteert met betrekking tot de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. In 2023 heeft Hengelo het nieuwe VTH-beleid Twente vastgesteld. Dit beleid, inclusief nadere uitwerking, ziet toe op de VTH-taken die bij de Omgevingsdienst Twente zijn ingebracht. In dit beleid zijn onder andere doelen, indicatoren en de geactualiseerde risicoanalyse opgenomen. Aangegeven wordt dat de risicoanalyse de komende jaren verdere doorontwikkeling behoeft.</p> <p>Uitvoeringsprogramma Het uitvoeringsprogramma 2024 voor de thuishaken is tijdig vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma is gebaseerd op het</p>	Groen	<p><u>Inzicht in uitvoering en handhaving</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sluitende beleids- en uitvoeringscyclus, die voldoet aan de beoordelingscriteria. 2. Alle stappen van de cyclus zijn ingevuld. <p><u>Intensiteit toezicht: laag</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ambtelijk gesprek bevindingen beoordeling uitvoering en handhaving: 1 à 2 keer per jaar. • Dossieronderzoek: indien specifieke omstandigheden daar aanleiding toe geven (steekproef)

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	<p>geactualiseerde VTH-beleid. In het uitvoeringsprogramma is ook aangegeven welke activiteiten de gemeente wil gaan uitvoeren voor de thuishaken en hoe de gemeente gaat werken aan de realisatie van de beleidsdoelen. Het uitvoeringsprogramma maakt nog onvoldoende inzichtelijk of er voldoende capaciteit is om het uitvoeringsprogramma uit te voeren. Wel is in het uitvoeringsprogramma inzicht gegeven in het voldoen aan de kritieke massa zoals opgenomen in de kwaliteitscriteria. Het uitvoeringsprogramma voor de taken belegd bij de Omgevingsdienst Twente 2024 is tijdig vastgesteld. In het uitvoeringsprogramma zijn een drietal doelen nader uitgewerkt. Er wordt gefaseerd gewerkt aan de doelen. Voor streefwaarden zijn nog onvoldoende gegevens bekend. In 2024 wordt de nullijn bepaald om vervolgens de doelen te concretiseren, zodat er in 2025 een concreet overzicht is. Aan de uitgewerkte doelen zijn in het uitvoeringsprogramma activiteiten gekoppeld.</p> <p>Rapportage en evaluatie Het jaarverslag 2022 voor zowel de thuis taken als de taken belegd bij de Omgevingsdienst Twente is niet tijdig vastgesteld. In het jaarverslag voor de thuishaken geeft de gemeente inzicht in de uitgevoerde werkzaamheden. Uit het jaarverslag blijkt nog onvoldoende hoe de activiteiten hebben bijgedragen aan het realiseren van de voorgenomen doelen.</p> <p>Verbeterpunten Voor 2024 heeft de gemeente Hengelo de volgende verbeterpunten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stel het jaarverslag 2023 tijdig vast. 2. Laat in het jaarverslag 2023 zien of de activiteiten hebben bijgedragen aan het realiseren van de voorgenomen doelen en of deze zijn gerealiseerd. 3. Maak in het uitvoeringsprogramma 2025 inzichtelijk of de beschikbare capaciteit voldoende is om de geplande werkzaamheden uit te voeren. 4. Werk verder aan het ontwikkelen van streefwaarden voor de taken belegd bij de Omgevingsdienst Twente, zodat die betrokken kunnen worden bij het Uitvoeringsprogramma 2025. 5. Zorg voor verdere doorontwikkeling van de risicoanalyse voor de taken belegd bij de Omgevingsdienst Twente. 		
Wro	<p>Structuurvisie is nog actueel volgens de beoordelingscriteria (niet ouder dan 10 jaar). De Structuurvisie van de gemeente Hengelo dateert van 2007 en is daarmee al een aantal jaren niet actueel. Hengelo heeft in 2020 het deel van de omgevingsvisie voor het buitengebied wel</p>	Oranje	<p>Vaststelling en actualisatie structuurvisies en bestemmingsplannen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Structuurvisies zijn niet of gedeeltelijk niet actueel en/of

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	<p>vastgesteld. Het deel voor de binnenstad is in oktober 2022 vastgesteld. Daarmee is de tweede fase nu afgerond: de omgevingsvisie voor de Binnenstad, Stationsomgeving en Hart van Zuid. De derde fase, de visie voor de rest van het stedelijk gebied, is in januari 2023 van start gegaan. Naar verwachting wordt dit laatste deel in april 2024 vastgesteld.</p> <p>Op dit moment zet de gemeente Hengelo goede stappen richting een nieuwe omgevingsvisie. Hierna komt de beoordeling groen weer in beeld.</p> <p>Bestemmingsplannen Onder actuele bestemmingsplannen verstaan wij plannen die niet ouder zijn dan 10 jaar. De gemeente Hengelo voldoet hier in één geval niet aan. De beschikbare capaciteit voor het actueel houden van de bestemmingsplannen wordt echter ingezet voor de voorbereiding op het omgevingsplan.</p> <p>Nalevingstoezicht Er is tijdig een VTH-programma 2024 ontvangen waarin het toezichts- en handhavingskader verwerkt is. Het geeft inzicht in hoe illegale situaties en strijdigheden opgespoord worden en welke thema's en gebieden prioriteit hebben.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • bestemmingsplannen zijn niet of gedeeltelijk niet actueel en de gemeente heeft niet aangetoond dat de beschikbare capaciteit ingezet wordt voor de voorbereiding op het omgevingsplan en/of • niet alle bestemmingsplannen, uitwerkingsplannen en wijzigingsplannen passen in de gemeentelijke structuurvisie en afwijkingen zijn niet voldoende gemotiveerd en/of • bij de vaststelling van bestemmingsplannen wordt niet in alle gevallen relevante wet- en regelgeving in acht genomen en/of <p>Onvoldoende inzicht in nalevingstoezicht</p> <ul style="list-style-type: none"> • de gemeente heeft niet tijdig het door de raad geziene jaarlijkse programma toezicht en handhaving aan GS gestuurd en/of • de gemeente heeft niet tijdig het door de raad geziene jaarverslag van toezicht en handhaving aan GS toegestuurd en/of • doelen en normen voor toezicht en handhaving zijn niet alle behaald. Er is geen goede en actuele verantwoording van de risico's. Er geen sprake van een consistent programma met voldoende operationele doelen. Afwijkingen zijn niet begrijpelijk geformuleerd en/of • de gemeente heeft te weinig capaciteit beschikbaar voor toezicht en handhaving. <p><u>Intensiteit toezicht: gemiddeld</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ambtelijk contact: maatwerk. • Interventie: ambtelijk verzoek om toelichting op vraagpunten. • Als onduidelijkheid blijft: opschaling via Overijssels opschalingsmodel en bestuurlijk overleg afhankelijk van uitkomst daarvan toezichtregime rood

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
<p>Informatie- en archiefbeheer</p>	<p>Algemeen Het beeld van de gemeente Hengelo is gebaseerd op de laatste door B&W vastgestelde <i>Horizontale verantwoording archiefbeheer gemeente Hengelo</i>, door B&W op 29 maart 2022 doorgestuurd naar de raad, en het op 17 oktober 2022 afgelegde inspectie-/verificatiebezoek door de toezichthouder. Hiermee voldoet Hengelo aan de gemaakte informatie-afspraken in het kader van het IBT. Op 9 februari 2024 is aanvullend de tweejaarlijkse concept-KPI rapportage ontvangen.</p> <p>Oordeel Het informatie- en archiefbeheer is op veel punten op orde. Verbeterpunten zijn in beeld en daarvoor is een roadmap opgesteld. Geconstateerde aandachtspunten worden gestructureerd en met veel inzet aangepakt. Omdat niet alles tegelijk kan, is een meerjarige aanpak opgesteld. Tekortkomingen in het naleven van enkele wettelijke voorschriften zorgen nog voor een oranje oordeel, maar de ingezette weg geeft vertrouwen en leidt tot de verwachting dat in 2024 belangrijke stappen naar groen gezet kunnen worden.</p> <p>Regelgeving De archiefverordening en het beheerregeling informatiebeheer zijn geactualiseerd en op moment van beoordeling goedgekeurd en gepubliceerd. Een SIO (strategisch informatieoverleg) is in 2023 ingericht. De hotspot monitor is in ontwikkeling en wordt naar verwachting in 2024 vastgesteld. Met betrekking tot vervanging en voorgeschreven verklaringen voor diverse archiefhandelingen is nog aandacht nodig voor de juiste interpretatie van de archief wetgeving en opname daarvan in werkprocessen. Het ontwikkelen van een toetsbaar kwaliteitssysteem ex art 16 van de Archiefregeling is nog niet gerealiseerd.</p> <p>Digitaal werken Er is sprake van achterstand in digitale vernietiging. Processen hiervoor worden ingericht. Het met terugwerkende kracht tot 1979 digitaliseren van het (papieren) archief is in onderzoek. De wettelijk grondslag hiervoor is nog niet geregeld.</p> <p>Overbrenging Er is veel energie gestoken in het wegwerken van achterstand en formaliseren van overbrengingen. Nagegaan moet worden of er nog machtigingen van GS nodig zijn voor de openbaarheidsbeperkingen langer dan 75 jaar. De hotspotmonitor is opgesteld en wordt naar verwachting in 2024 goedgekeurd.</p>	<p>Oranje</p>	<p>Zorg voor en beheer van archief op enkele (niet zwaar wegende) aspecten niet op orde</p> <p><u>Intensiteit toezicht: gemiddeld</u></p> <p>Frequentie algemeen inspectie bezoek: eens per jaar (met nadruk op benoemde risico's/thema's).</p> <p>Jaarlijks door zorgdrager vastgestelde horizontale verslaglegging via KPI's of vergelijkbaar, ontvangen door gedeputeerde staten.</p> <p>Criterium voor wel/niet zwaar wegend is of sprake is van wel/geen taakverwaarlozing zoals opgenomen in de model KPIrapportage.</p>

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	<p>Archiefruimten In 2023 zijn maatregelen getroffen om de archiefbewaarplaats te laten voldoen aan de eisen. Hierover is contact geweest met de toezichthouder.</p> <p>Overig In 2023 zijn gesprekken gevoerd met de toezichthouder over de opvolging van de bevindingen van het inspectiebezoek en over de voornemens van Hengelo met betrekking tot de Ontwikkelopdracht Archief. Per 1-1-2024 beschikt Hengelo niet meer over een gediplomeerde archivaris.</p> <p>Aandachtspunten voor 2024</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kwaliteitssysteem conform art 16 Archiefregeling; • Machtiging voor openbaarheidsbeperkingen > 75 jaar; • Correcte grondslag voor vernietiging papieren archief. 		
Huisvesting statushouders	<p>Beoordeling:</p> <p>De gemeente Hengelo heeft niet voldaan aan de wettelijke taakstelling voor de tweede helft van 2023. Dit maakt dat het kleurbeeld voor 2023 oranje is.</p> <p>Een aandachtspunt is de opgebouwde achterstand (in totaal 38 personen) die de aankomende taakstellingsperiode weggewerkt zal moeten worden.</p> <p>Ieder half jaar krijgen gemeenten per 1 januari en 1 juli door het Rijk een taakstelling opgelegd voor het huisvesten van statushouders.</p> <p>De beoordeling heeft plaatsgevonden op basis van de realisatiecijfers op peildatum 1 januari 2024 en aanvullende informatie verstrekt door de gemeente.</p>	Oranje	<p>Niet voldaan aan de wettelijke taakstelling, of de achterstand uit vorige periode(n) is niet volledig weggewerkt.</p> <p><i>Intensiteit toezicht: gemiddeld</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voortgang tweewekelijks monitoren. • Gemeente ontvangt een brief waarin acties en termijnen worden gesteld om de achterstand in te lopen. • Gemeente stelt in overleg met corporatie(s), regievoerder COA en de provincie een plan van aanpak huisvesting statushouders op over het inlopen van de achterstanden (naast de taakstelling). • Elke 3 maanden is er ambtelijk overleg tussen gemeente en provincie over de voortgang. • Indien na 3 maanden (halverwege de taakstellingperiode) de verwachting is dat de gemeente de achterstand niet gaat inlopen kan dit aanleiding zijn voor bestuurlijk overleg.

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
Erfgoed	<p>De gemeente Hengelo kent een verordening uit 2023. De Erfgoedcommissie heeft 15 adviezen afgegeven waarvan 1x gemotiveerd is afgeweken. VTH is voldoende ingericht maar voornamelijk handhaving behoeft aandacht. Aangegeven wordt dat er met een piepsysteem gewerkt wordt wat onvoldoende werkt. Dit is een aandachts- punt. Cultuurhistorische en archeologische waarden worden meegenomen bij ontwikkelingen vanuit het bestemmingsplan. Daarnaast worden de adviseur erfgoed en de erfgoedcommissie in een vroegtijdig stadium bij ontwikkelingen betrokken.</p>	Groen	<p>Voldaan aan eisen Erfgoedwet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monumentcommissies en archeologisch deskundigen adequaat om advies gevraagd • Nieuw vast te stellen bestemmingplannen actueel volgens Erfgoedwet. <p>Intensiteit toezicht: laag</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ambtelijk gesprek bevindingen beoordeling uitvoering en handhaving: maximaal 1 keer per jaar. • Dossieronderzoek: indien specifieke omstandigheden daar aanleiding toe geven (steekproef).

Bijlage bij brief over de totaalbeelden IBT 2024

Achtergrondinformatie bij totaalbeelden IBT 2024

Het totaalbeeld 2024 gaat over het toezichtjaar 2023. Op basis van de uitkomsten van de toetsing zijn risico's en/of verbeterpunten benoemd, die dit jaar (2024) opgepakt moeten worden.

Kleur domeinen

Per domein kunnen de kleuren groen, oranje of rood worden toegekend. De kleuring heeft een signaalfunctie en is niet bedoeld als 'goed' of 'fout'. Wanneer een domein oranje of rood kleurt, betekent dat dat de provincie risico's ziet waarop in haar ogen actie nodig is en waarover de provincie, in aansluiting op het beoordelingskader IBT, in gesprek gaat met de gemeente.

Voor het domein financiën geldt dat GS, in het kader van het provinciale financieel toezicht, de gemeenten in december 2023 geïnformeerd heeft of zij in 2024 onder repressief of preventief toezicht valt. In het geval van preventief toezicht, is de score op IBT-financiën rood. Bij repressief toezicht zijn groen en oranje mogelijk.

Kleur totaalbeeld

Ook het totaalbeeld zelf heeft een kleur (eindkleur). Uiteraard is een goede uitvoering van taken op alle domeinen van belang. Om recht te doen aan de verschillen is ervoor gekozen om bij het bepalen van de eindkleur de domeinen verschillend mee te laten wegen:

- Financiën weegt het zwaarst (gewicht 3), omdat dit doorwerkt op alle gemeentelijke beleidsterreinen.
- Wabo en Wro wegen middelzwaar (gewicht 2 per domein). Wabo, omdat dit de gezondheid en veiligheid betreft en dit domein sinds 1 oktober 2012 ook flink is uitgebreid door overdracht van de taken van de Inspectie Leefomgeving en Transport. Wro, vanwege de grote invloed op de leefomgeving en de provinciale belangen die hiermee gemoeid zijn.
- Informatie- & archiefbeheer, huisvesting statushouders en monumenten wegen het minst zwaar (gewicht 1 per domein).

De berekening is als volgt:

Domeinen:	Groen	Oranje	Rood
Financiën	0 punten	3 punten	6 punten
Wabo	0 punten	2 punten	4 punten
Wro	0 punten	2 punten	4 punten
Archief	0 punten	1 punt	2 punten
Statushouders	0 punten	1 punt	2 punten
Monumenten	0 punten	1 punt	2 punten

Laag toezichtregime < 5 punten	Gemiddeld toezichtregime, 5 - 9 punten	Hoog toezichtregime, > 10 punten
--	---	--

Totaalkleur geen groen

Wanneer het totaalbeeld van een gemeente oranje of rood is, zal ook een gesprek tussen de Commissaris van de Koning en de burgemeester plaatsvinden.

Relevante ontwikkelingen

Het interbestuurlijk toezicht is in Overijssel gefocust op de zes toezichts-domeinen. Die domeinen zijn dynamisch en in ontwikkeling. Het is gebruikelijk om voor die domeinen jaarlijks een korte doorkijk te geven naar toekomstige ontwikkelingen. Die doorkijk is hieronder weergegeven.

Financiën

Gemeenten zijn geconfronteerd met ontwikkelingen die het lastig maken om ver vooruit te kijken. Er is bijvoorbeeld onzekerheid of - en zo ja - in welke omvang gemeenten extra middelen krijgen voor de jaren 2026 en 2027 (ravijnjaren) en over de uitwerking van een nieuwe financieringssysteem. De afhankelijkheid van inkomsten van het Rijk bij gemeenten is groot. Door de val van het kabinet deze zomer duurt die onzekerheid voor gemeenten langer. Het vormen van een nieuwe coalitie laat op zich wachten. Er worden besluiten verwacht over o.a. de opschalingskorting, de jeugdgeden en de uitwerking van de nieuwe financieringssysteem.

De VNG heeft gemeenten opgeroepen om bij de begroting 2024 realistisch te ramen en eventueel tekorten in 2026 en 2027 zichtbaar te maken en niet direct te bezuinigen. Dit houdt verband met de disbalans die vanaf 2026 ontstaat tussen taken en middelen. Het gevolg is dat van de 25 gemeenten er 19 gemeenten zijn die een begroting 2024 hebben vastgesteld waarbij de laatste jaarschijf van de meerjarenraming (2027) niet structureel sluitend is bevonden door de financieel toezichthouder.

Omgevingsrecht (Wabo)

Binnen het domein Omgevingsrecht (voorheen Wabo) spelen er diverse ontwikkelingen. De commissie Van Aartsen heeft in 2021 tien aanbevelingen gegeven om te komen tot een toekomstvast, effectief, slagvaardig en toekomstgericht stelsel Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Dit heeft geleid tot het interbestuurlijk programma versterking VTH. Dit interbestuurlijk programma is een samenwerking van het Rijk, VNG, IPO en Omgevingsdienst NL samen. In dit programma wordt gewerkt aan de concretisering en uitvoering van negen van de tien aanbevelingen van de commissie Van Aartsen. Het programma heeft een looptijd van twee jaar (2022-2024). Het eerste jaar is gewerkt aan het aanscherpen van de wijze van uitvoering en concretisering van de aanbevelingen. Het tweede jaar wordt gebruikt voor de implementatie. In de loop van 2024 komt het programma ten einde.

Wetgeving: Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen in werking getreden. Deze laatste wet is alleen voor het onderdeel nieuwbouw gevolgklasse 1 in werking getreden. Waarschijnlijk volgt per 1 januari 2025 ook de verbouw gevolgklasse 1. Beide wetten hebben invloed op de wijze waarop vergunningverlening, toezicht en handhaving van de fysieke leefomgeving worden uitgevoerd. In de uitvoeringsprogramma's 2024 is zichtbaar dat de planning bij gemeenten grotendeels nog gebaseerd is op de Wabo. Hiervoor is gekozen vanwege de onzekerheden rondom de prognoses voor aantallen en kengetallen. Het komende jaar zal duidelijk worden of gemeenten zich de nieuwe werkwijze voldoende eigen hebben gemaakt.

Omgevingsrecht (Wro)

De omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Veel vertrouwde instrumenten zoals bestemmingsplannen, natuur- of watervergunningen en verschillende beleidsnota's, komen te vervallen en worden in een nieuw jasje gestoken. We krijgen maken met het omgevingsplan, de omgevingswaarde, BOPA's en een grotere ruimte voor overheden om de verschillende belangen tegen elkaar af te wegen.

Gemeenten krijgen een overgangstermijn voor het vaststellen van de omgevingsvisie. De verplichting voor gemeenten om een omgevingsvisie te hebben en het tijdstip daarvoor wordt bij koninklijk besluit vastgelegd. Deze datum is bepaald op 1 januari 2027.

De gemeenten in Overijssel zijn druk bezig met de uitvoering van de omgevingswet. Zo heeft een groot aantal gemeenten al een Omgevingsvisie vastgesteld.

Omgevingsrecht (Erfgoed)

- Belangrijk aandachtspunt zijn de ontwikkelingen in verband met de Omgevingswet: we proberen te achterhalen in hoeverre gemeenten Erfgoed goed betrokken hebben bij hun voorbereiding hierop. Andersom gaan we zelf ook na hoe we binnen IBT kunnen meebewegen op deze ontwikkeling; bijvoorbeeld in het kader van "samen met de gemeente maken van een nieuw beoordelingskader".
- Ook is er vanuit de provincies gezamenlijk aandacht voor het IBT domein Erfgoed. Zo wordt er gekeken of er een meer eenduidige aanpak gevonden kan worden en hierbij een gedeelde (minimale) vorm van beoordelingskader. De provincies staan hier op dit moment nog verschillend in, de vraag is dus of deze gezamenlijkheid gevonden kan worden.

Huisvesting statushouders

Voor huisvesting statushouders geldt dat de taakstelling ook in 2024 onverminderd hoog zal blijven. In de eerste helft van 2024 komt de taakstelling voor Overijssel in totaal uit op 1249 voor huisvesting van statushouders. Het is van groot belang dat gemeenten blijven inzetten op de realisatie van voldoende sociale (betaalbare) woningbouw om statushouders en andere aandachtsgroepen te kunnen huisvesten. Gezien de grote druk op opvanglocaties is het belangrijk dat statushouders ook uitstromen naar definitieve huisvesting.

Daarnaast kan ook gekeken worden naar de inzet op mogelijke tussenvoorzieningen voor statushouders. De statushouders in de tussenvoorzieningen tellen mee voor de taakstelling en het voordeel van een tussenvoorziening is dat de statushouders alvast kunnen wonen en werken in regio waar ze definitieve huisvesting zullen krijgen. Het Rijk werkt momenteel diverse ondersteuningsmogelijkheden uit voor dergelijke tussenvoorzieningen. Ook kan het Aanjaagteam Woningbouw vanuit de provincie ondersteunen in het vinden van creatieve huisvestingoplossingen. Tot slot kunnen gemeenten ook (regionale) afspraken maken over het eventueel uitruilen van taakstellingen voor huisvesting van statushouders, reguliere asielopvang en de opvang van Oekraïense vluchtelingen.

Informatie- en archiefbeheer

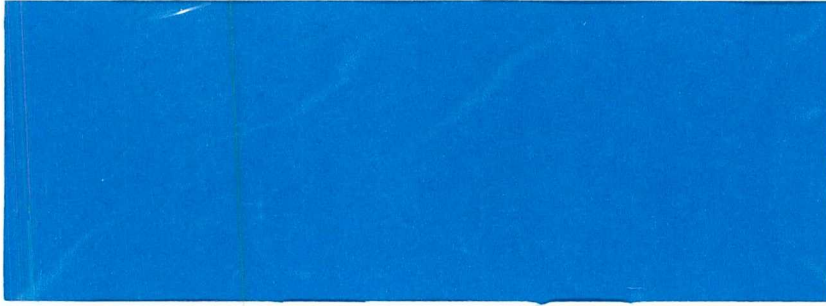
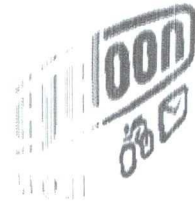
De gemeenten in Overijssel zijn druk bezig om hun informatiehuishouding en -beheer (nog) beter op orde te krijgen. In meerdere gevallen kost het nog enkele jaren voordat de basis op orde is. Tegelijkertijd worden de overheden in 2024 en 2025 geconfronteerd met nieuwe regelgeving met veel impact op de informatiehuishouding, waaronder Europese verordeningen zoals de AI-Act en de nieuwe nationale Archiefwet. Afhankelijk van de snelheid waarmee de nieuwe Tweede Kamer dit oppakt, is de nieuwe Archiefwet te verwachten in 2025.

In het wetsontwerp zijn een paar zaken aangekondigd waar gemeenten zich op kunnen voorbereiden:

- 1) het verplicht aanwijzen van een archivaris als verantwoordelijke voor toezicht op niet-overgebracht archief en overgebracht archief;
- 2) het vormgeven van (nieuw!) een archiefdienst waar overgebracht archief wordt beheerd én actief ter beschikking wordt gesteld voor publiek;
- 3) wijziging van de grondslag voor openbaarheidsbeperkingen;
- 4) het verplicht overbrengen van informatie na (nieuw!) 10 jaar;
- 5) het verplicht vormgeven van duurzame toegankelijkheid (DUTO) en toepassing van de Baseline informatiebeveiliging (BIO) bij nog niet overgebrachte informatie;
- 6) strengere eisen voor het uitvoeren van migratie van informatie;
- 7) verschillende processen waarop de archivaris verplicht geconsulteerd moet worden bij beheerhandelingen door de organisatie.

Voor gemeenten die nog volop in transitie zijn met betrekking tot de informatiehuishouding wordt het volgen en implementeren van nieuwe aanstaande wetgeving een grote uitdaging. In het bijzonder ook in de relatie naar gemeenschappelijke regelingen waar zij in deelnemen, omdat ook daar nieuwe eisen voor opgesteld worden als het gaat om informatie- en archiefbeheer. In Twente is deze opgave onderkend en hebben de 14 gemeenten en enkele gemeenschappelijke regelingen elkaar gevonden in een gezamenlijke aanpak van de archief- en informatiebeheervraagstukken die op hen afkomen.

Postbus 10078 8000 GB Zwolle

provincie Overijssel

18-04-24 28 0125849460
PBZWOA16

ZX1CC - #X920X0X#00#0000#